

P R O T O K Ó Ł XLI/2018

z XLI Sesji Rady Gminy odbytej w dniu 29 czerwca 2018 roku na Sali konferencyjnej Urzędu Gminy Kowiesy

Początek Sesji godzina **13.00**

Zakończenie Sesji godzina **15.00**

Ustawowy stan radnych **15**

Faktyczny stan radnych **13**

W sesji uczestniczyło **13** radnych, nieobecni byli: radna **Dorota Powązka** i radny **Andrzej Oktabianczuk** /radny **Cezary Żukowski** przybył po punkcie 3/ według załączonej listy obecności /załącznik nr 1 do protokołu/ ponadto w sesji uczestniczyli: pan **Artur Bagieński** – Wicemarszałek Województwa Łódzkiego, pani **Ewa Pawlak** – Radna Powiatu Skierniewickiego i Kierownik GZO, pani **Maria Cygan** – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Jeruzalu, ksiądz **Krzysztof Majcher** – Proboszcz Parafii w Chojnacie, ksiądz **Dariusz Drzewiecki** – Proboszcz Parafii w Jeruzalu, Pan **Jacek Ossowicz** – przedstawiciel IR WŁ oraz sołtysi - zgodnie z listą obecności /załącznik nr 2 do protokołu/.

W sesji udział wzięli:

Pan **Jarosław Pepka** – Wójt Gminy,

Pani **Beata Heleniak** – Skarbnik Gminy,

Pani **Teresa Słoma** – Sekretarz Gminy.

Ad. 1

Otwarcia Sesji dokonała pani **Zuzanna Dudziak** – Przewodniczący Rady Gminy, która serdecznie powitała wszystkich przybyłych na dzisiejszą sesję.

Ad. 2

Następnie Przewodniczący Rady Gminy stwierdziła, iż dzisiejsze obrady są prawomocne, ponieważ na stan **15** radnych w sesji bierze udział **12** radnych.

Ad. 3

W kolejnym punkcie Przewodniczący Rady Gminy przedstawiła planowany porządek obrad:

Porządek obrad:

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Stwierdzenie prawomocności obrad.
3. Przedstawienie porządku obrad.
4. Przyjęcie protokołu z poprzedniej Sesji Rady Gminy.
5. Informacja Wójta o działalności między sesjami.
6. Podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy za 2017 rok.
7. Podjęcie uchwały w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy z tytułu wykonania budżetu na 2017 rok.
8. Podjęcie uchwały w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy.
9. Podjęcie uchwały w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
10. Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów dzierżaw nieruchomości stanowiących własność gminy z dotychczasowymi dzierżawcami.
11. Podjęcie uchwały w sprawie w sprawie przyjęcia przez Gminę Kowiesy zadania Powiatu Skierniewickiego z zakresu zarządzania drogami powiatowymi oraz przyjęcia dotacji w celu współfinansowania przejętego zadania.
12. Podjęcie uchwały w sprawie zmian budżetu i w budżecie Gminy Kowiesy na 2018 rok.
13. Interpelacje i zapytania radnych.
14. Wolne wnioski i informacje.
15. Zamknięcie obrad.

Z wnioskiem o zmianę porządku obrad wystąpił Wójt Gminy, który wniósł o rozszerzenie porządku obrad o punkt 13 i 14 w brzmieniu:

„13. Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne obciążenie nieruchomości stanowiących własność Gminy Kowiesy służebnością przesyłu.

14. Podjęcie uchwały o zmianie uchwały w sprawie wskazania miejsca realizacji obowiązku szkolnego uczniom oddziału klasy VI Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Kowiesach w roku szkolnym 2018/2019.”

z uwagi na:

- konieczność usunięcia kolizji linii kablowej niskiego napięcia w związku z rozbudową i przebudową budynku Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Kowiesach,
- wszczęcie postępowania nadzorczego przez Wojewodę Łódzkiego w odniesieniu do podjętej na poprzedniej sesji uchwały w sprawie wskazania miejsca realizacji obowiązku szkolnego uczniom oddziału klasy VI Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Kowiesach w roku szkolnym 2018/2019.

Wniosek o zmianę porządku został poddany pod głosowanie. W głosowaniu jawnym udział wzięło **12** radnych, **12** radnych głosowało za przyjęciem porządku, nikt nie głosował przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu. Wniosek o zmianę porządku został przyjęty **12** głosami.

Porządek po zmianach przedstawia się następująco:

Porządek obrad:

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Stwierdzenie prawomocności obrad.
3. Przedstawienie porządku obrad.
4. Przyjęcie protokołu z poprzedniej Sesji Rady Gminy.
5. Informacja Wójta o działalności między sesjami.
6. Podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy za 2017 rok.
7. Podjęcie uchwały w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy z tytułu wykonania budżetu na 2017 rok.
8. Podjęcie uchwały w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy.
9. Podjęcie uchwały w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
10. Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów dzierżaw nieruchomości stanowiących własność gminy z dotychczasowymi dzierżawcami.
11. Podjęcie uchwały w sprawie w sprawie przyjęcia przez Gminę Kowiesy zadania Powiatu Skierniewickiego z zakresu zarządzania drogami powiatowymi oraz przyjęcia dotacji w celu współfinansowania przejętego zadania.
12. Podjęcie uchwały w sprawie zmian budżetu i w budżecie Gminy Kowiesy na 2018 rok.
13. Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne obciążenie nieruchomości stanowiących własność Gminy Kowiesy służebnością przesyłu.
14. Podjęcie uchwały o zmianie uchwały w sprawie wskazania miejsca realizacji obowiązku szkolnego uczniom oddziału klasy VI Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Kowiesach w roku szkolnym 2018/2019.
15. Interpelacje i zapytania radnych.
16. Wolne wnioski i informacje.
17. Zamknięcie obrad.

Na obrady przybył radny Cezary Żukowski.

Ad. 4

W następnym punkcie przystąpiono do przyjęcia protokołu z XL Sesji Rady Gminy z dnia 29 maja 2018 r. Z uwagi na fakt, iż protokół był przesłany w materiałach treści protokołu nie odczytywano. Przy braku uwag do protokołu z XL Sesji Rady Gminy przystąpiono do jego przyjęcia w drodze głosowania. W głosowaniu jawnym za przyjęciem protokołu głosowało **13** radnych, nikt nie głosował przeciw, nikt się nie wstrzymał od głosu. Protokół został przyjęty **13** głosami.

Ad. 5

Kolejny punkt to informacja Wójta o działalności między sesjami, jak poniżej:

I. Zadania inwestycyjne i sprawy bieżące:

1. Rozbudowa szkoły podstawowej w Kowiesach- trwają roboty wykończeniowe /instalacje, tynki wewnętrzne i posadzki/;
2. 16 maja br. odebrana została droga gminna Paplinek-Chrzczonowice, 6 czerwca br. – droga wewnętrzna w Nowym Wylezinie.
3. Wykonywane są roboty ziemne przy przebudowie zbiornika małej retencji w Woli Pękoszewskiej – wykonano konstrukcję betonową zastawki, trwa profilowanie skarp.
4. Gmina nie otrzymała dotacji na realizację zadania pn.: „Rozbudowa drogi gminnej Nr 115153E Lisna-Paplinek-Chrzczonowice” – odcinek Lisna –Paplinek; Postępowanie przetargowe zostało unieważnione. Wartość kosztorysowa robót wynosi 3.383.742,00 zł brutto wg cen na koniec 2017 r. planowana jest zmiana projektu /rezygnacja z chodników i azylu przy przejściu dla pieszych w Lisnej/ i realizacja zadania w dwóch etapach.
5. 21 maja miało miejsce otwarcie ofert na budowę oświetlenia ulicznego w Zawadach. Wartość kosztorysowa robót to 37.142,00 zł . wpłynęły dwie oferty:
 - Firma Elektryczna Usługi Elektryczne Adam Adamski z Żyrardowa – cena brutto 29.999,70 zł,
 - Usługi Remontowo-Budowlane Instalacje Elektryczne Piotr Koliński z Paplina –cena brutto 35.000,00 zł.Umowę podpisano z Firmą Elektryczną Usługi Elektryczne Adam Adamski.
6. Podpisaliśmy umowę na wykonanie nawierzchni betonowej w Chrzczonowicach i Nowym Lindowie oraz utwardzenie drogi w Nowym Lindowie – całkowity koszt to 64 tys. zł brutto.
7. Zakończono inwentaryzację oświetlenia ulicznego na terenie gminy, która obejmowała przeglądy linii oświetlenia oraz pomiary ochrony przeciwpożarowej.
8. W związku z występującym zjawiskiem suszy na obszarze województwa łódzkiego rolnicy, u których wystąpiły szkody w uprawach mogą składać wnioski o szacowanie szkód do 13 lipca br. wnioski mogą dotyczyć upraw zbóż ozimych i jarych, krzewów owocowych, warzyw gruntowych i roślin strączkowych na glebach najsłabszych- klasa VI,V i IVb.

II. Wyjazdy służbowe i spotkania:

1. 09.05. – Konferencja Lasów Państwowych w Sękocinie Starym dotycząca budowy dróg wspólnie z samorządami;
2. 15.05. – wyjazd do Kuratorium Oświaty w Łodzi Delegatura w Skierniewicach;
3. 22.05. – obchody Dnia Strażaka w Starostwie Powiatowym w Skierniewicach;
4. 24.05. - uroczysta gala z okazji 20-lecia Sejmiku Województwa Łódzkiego;
5. 29.05. – spotkanie w Ministerstwie Sportu i Turystyki /dofinansowanie do boisk/;
6. 05.06. – Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi /szkoła w Kowiesach/;
7. 07.06. – podpisanie umów w Ministerstwie Sprawiedliwości na sprzęt dla OSP;
8. 11.06. – Walne Zebranie Stowarzyszenia Powiatów i Gmin Dorzecza Bzury;
- 9.14.06. – spotkanie w Nadleśnictwie w Grójcu dot. wspólnej realizacji przebudowy drogi Wola Pękoszewska – Niemieryczew /przekazanie dokumentacji projektowej/.
10. 15.06. – spotkanie z Wojewodą Łódzkim w Łęczycy;
11. 18.06. – podpisanie w Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi umów dotacyjnych na modernizację drogi Chrzczonowice-Paplinek i dofinansowanie małych projektów w ramach „Grantów Sołeckich”;
12. 25.06. – spotkanie w WFOŚiGW w Łodzi dotyczące przyznanej dotacji na przebudowę zbiornika małej retencji w Woli Pękoszewskiej i braku podpisanej umowy dotacyjnej;
13. 25.06. – spotkanie w ŁUW w Łodzi w sprawie wystąpienia zjawiska suszy na terenie województwa.

Radni nie mieli pytań do przedstawionej informacji.

Ad. 6

Kolejny punkt to podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy za 2017 rok.

Pani Przewodniczący Rady Gminy poprosiła panią Skarbnik o przedstawienie sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2017 rok wraz z informacją o stanie mienia komunalnego gminy.

Pani Skarbnik przedstawiła sprawozdanie finansowe, jak poniżej.

1. Bilans z wykonania budżetu Gminy Kowiesy.

Według tego sprawozdania budżet gminy Kowiesy zamknął się kwotą nadwyżki w wysokości 370.012,85 zł oraz środkami pieniężnymi budżetu w kwocie 520.420,02 zł i zobowiązaniami długoterminowymi (z tytułu pożyczek i kredytów) w kwocie 1.805.903,75 zł.

2. Zbiorczy bilans jednostek budżetowych gminy Kowiesy.

Bilans ten obejmuje bilanse jednostek: Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkoły Podstawowej w Kowiesach, Szkoły Podstawowej w Jeruzalu oraz Gminnego Zespołu Oświaty w Kowiesach.

Suma bilansowa po stronie aktywów według stanu na dzień 31.12.2017 rok zamyka się kwotą 25.483.399,92 zł, na którą składają się: środki trwałe w kwocie netto (tj. po odjęciu amortyzacji) 24.279.881,81 zł, wartość inwestycji rozpoczętych 1.344.864,73 zł, wartości niematerialne i prawne 1.506,70 zł, udziały w Banku Spółdzielczym na kwotę 3.000, zł, zapasy materiałów (paliwo i opał) 29.521,82 zł, należności z tytułu dostaw i usług 54.601,87 zł, należności od budżetów 15.671,52 zł (udziały w podatkach i opłatach skarbowych), pozostałe należności 1.050.106,94 zł (należności z tytułu zaległych podatków, wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego) środki pieniężne na rachunkach bankowych 49.109,26 zł (środki ZFŚS i sum depozytowych).

Suma bilansowa po stronie pasywów według stanu na dzień 31.12.2017 rok zamyka się kwotą 25.483.399,92 zł, na którą składają się: - fundusz jednostek 23.413.320,74 zł, w tym: wynik finansowy netto za rok 2017 w kwocie 1.171.758,77 zł, zobowiązania z tytułu dostaw i usług w kwocie 28.627,25 zł, zobowiązania wobec budżetów 458.239,65 zł (naliczone zobowiązania do budżetu państwa od dłużników alimentacyjnych), zobowiązania wobec ZUS z tytułu ubezpieczeń społecznych 43.471,64 zł (naliczone składki ZUS od dodatkowego wynagrodzenia za 2017r.), zobowiązania z tytułu wynagrodzeń 229.032,26 zł (naliczona trzynastka za 2017 r.), pozostałe zobowiązania 7.687,35 zł, sumy obce – zabezpieczenie wykonania umów 34.601,85 zł, ZFŚS 62.007,41 zł, rozliczenia między okresowe przychodów – 34.653,00 zł.

3. Zbiorcze zestawienie zmian w funduszu jednostek budżetowych.

Sprawozdanie to obrazuje zmiany jakie miały wpływ na fundusze jednostek w okresie od 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 roku.

Na zwiększenie funduszu w roku 2017 miały wpływ:

- zysk bilansowy za rok 2016 w kwocie 1.963.547,23 zł, zrealizowane wydatki budżetowe za rok 2017 w kwocie 12.910.763,86 zł, środki na inwestycje w kwocie 2.865.591 zł, nieodpłatnie otrzymane środki trwałe 16.025,00 zł. Na zmniejszenie funduszu jednostek miały wpływ:

- zrealizowane dochody budżetowe przez jednostki budżetowe 12.372.941,52 zł, dotacje i środki na inwestycje 3.005.464,26 zł, wartość sprzedanych i nieodpłatnie przekazanych środków trwałych 922.632,00 zł (samochód strażacki i sprzęt dla OSP), inne zmniejszenia 8.179,00 zł.

Po uwzględnieniu powyższych zmian fundusze jednostek na dzień 31.12.2017 r. wynosiły łącznie 24.585.079,51 zł.

4. Zbiorczy rachunek zysków i strat jednostek budżetowych.

Przychody wykazane w rachunku zysków i strat za 2017 rok wynosiły 12.316.358,22 zł, w tym ze sprzedaży 386.837,04 zł (sprzedaż wody, wynajem lokali mieszkalnych i użytkowych) oraz pozostałe dochody budżetowe 11.929.521,18 zł.

Koszty działalności operacyjnej to kwota 11.103.428,50 zł, w tym: amortyzacja 1.247.332,62 zł, zużycie materiałów i energii 666.967,27 zł, usługi obce 1.028.647,22 zł, podatki i opłaty 292.890,47 zł,

wynagrodzenia 3.075.320,53 zł, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia dla pracowników 826.289,76 zł, pozostałe koszty rodzajowe 157.546,71 zł oraz inne świadczenia finansowane z budżetu 3.808.433,92 zł (głównie zasiłki wypłacane przez GOPS). Zysk z działalności podstawowej wyniósł 1.212.929,72 zł. Pozostałe przychody operacyjne to zysk ze zbycia środków trwałych w kwocie 41.701,28 zł i inne przychody operacyjne w kwocie 15.831,98 zł (darowizny). Natomiast pozostałe koszty operacyjne to kwota 54.087,31 zł. Przychody finansowe jednostek to kwota 4.988,84 zł (odsetki od środków na rachunkach bankowych), natomiast koszty finansowe to kwota 49.605,74 zł. Zysk netto jednostek wyniósł 1.171.758,77 zł.

Radni nie wniesli żadnych uwag i nie mieli żadnych pytań co do przedstawionego sprawozdania finansowego.

Następnie pani Skarbnik przedstawiła sprawozdanie z wykonania budżetu gminy za 2017 rok, jak poniżej.

DOCHODY BUDŻETU

Roczny plan dochodów został wykonany w 99,4%, z czego dochody własne wykonano w 100,0%, dotacje w 98,5%, subwencje w 100,0%.

W strukturze wykonania budżetu gminy w 2017 roku dochody własne stanowiły 32%, subwencje 29%, dotacje - 39%.

Dochody własne wpłynęły do budżetu w wysokości 3.981.370,86 zł i dotyczyły m.in:

PODATKÓW – 3.151.168,84 zł

- podatek od nieruchomości – 1.211.412,35 zł,
- podatek rolny – 504.165,95 zł,
- podatek leśny – 64.231,90 zł,
- podatek od środków transportowych – 87.977,85 zł,
- udziały w podatkach dochodowych:
 - od osób fizycznych w kwocie 1.179.567,00 zł,
 - od osób prawnych w kwocie 10.926,51 zł,
- podatek od czynności cywilnoprawnych – 74.277,00 zł,
- podatek od spadków i darowizn – 4.097,00 zł,
- podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej – 14.513,28 zł;

OPŁAT – 325.263,52 zł

- wpływy z opłaty skarbowej - 12.298,00 zł,
- wpływy z opłat za zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości – 12.203,66 zł,
- wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu – 36.400,24 zł,
- wpływy z opłat za wywóz śmieci od mieszkańców – 245.361,13 zł,
- wpływy z opłat za zajęcie pasa drogowego – 14.421,28 zł,
- wpływy z opłat za ochronę środowiska – 4.579,21 zł;

DOCHODÓW Z MAJĄTKU GMINY – 197.000,95 zł

- wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności – 38.670,15 zł,
- wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości – 3.031,13 zł,
- wpływy ze sprzedaży środków trwałych – 6.600,00 zł,
- dochody z najmu lokali i dzierżawy gruntów – 148.699,67 zł;

WPŁYWÓW Z USŁUG – 236.179,24 zł

- 1) sprzedaż wody – 169.267,05 zł,
- 2) sprzedaż obiadów dla uczniów – 64.103,00 zł,
- 3) wywóz nieczystości od lokatorów – 2.176,39 zł,
- 4) wpływy z usług świadczonych przez opiekunkę społeczną – 632,80 zł;

Dotacje ogółem wpłynęły do budżetu w wysokości 4.820.504,66 zł.

*Z tego kwota **3.960.117,53 zł** dotyczyła dotacji na zadania zlecone gminie, takie jak:*

- a) wypłata rolnikom akcyzy zawartej w cenie oleju napędowego – **259.696,49 zł**,
- b) działalność bieżąca Urzędu Stanu Cywilnego – **33.851,06 zł**,
- c) zakup wyposażenia dla potrzeb obrony cywilnej – **1.500,00 zł**,
- d) aktualizacja rejestru wyborców – **517,00 zł**,
- e) zakup podręczników do szkół – **31.989,02 zł**,
- f) Pomoc Społeczna – **3.632.563,96 zł**, z tego:
 - świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny – 1.234.362,81 zł,
 - świadczenie wychowawcze – 2.377.761,53 zł,
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne od wypłat zasiłków – 17.909,82 zł,
 - opiekun prawny – 2.436,00 zł,
 - obsługa zadania „karta dużej rodziny” – 93,80 zł.

*Dotacje celowe otrzymane na realizację zadań własnych w wysokości **351.234,14 zł** z przeznaczeniem na :*

- wypłaty zasiłków okresowych – **3.804,00 zł**,
- wypłaty zasiłków stałych – **89.909,00 zł**,
- opłacenie składek zdrowotnych od wypłaconych zasiłków – **8.178,45 zł**,
- dofinansowanie działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w kwocie **35.772,00 zł**,
- dożywianie uczniów w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w kwocie **30.019,00 zł**,
- sfinansowanie pomocy materialnej dla uczniów w wysokości **12.103,00 zł**,
- wynagrodzenia dla asystenta rodziny - **4.125,00 zł**,
- dofinansowanie przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego – **96.336,00 zł**,
- zwrot części wydatków poniesionych w 2016 roku w ramach funduszu sołeckiego – **70.987,69 zł**.

Ponadto gmina uzyskała dodatkowe dofinansowanie budżetu w wysokości 509.152,99 zł w postaci:

- a) dotacji z rezerwy ogólnej budżetu państwa na zadanie rozbudowy szkoły podstawowej w Kowiesach w kwocie – **432.810,00 zł**,
- b) dotacji z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi na zakup agregatu prądotwórczego dla OSP Wola Pękoszewska – **9.975,00 zł**,
- c) dotacji z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi na projekty sołeckie (budowa altany ogrodowej przy OSP Lisna, oraz urządzenie siłowni zewnętrznej przy świetlicy wiejskiej w Jeruzalu – **10.000 zł**,
- d) dotacji z WFOŚiGW w Łodzi na zadanie usuwania azbestu w kwocie **15.310,00 zł**,
- e) dotacji z WFOŚiGW w Łodzi na dofinansowanie termomodernizacji budynku świetlicy w Starym Wylezinie w kwocie **26.943,00 zł**,
- f) dotacji z WFOŚiGW w Łodzi na opracowanie programu gospodarki niskoemisyjnej w kwocie **6.499,99 zł**,
- g) dotacji z Funduszu Rozwoju Sportu na wyjazdy dzieci na basen w kwocie **7.615,00 zł**.

Subwencje stanowiły 29% ogólnych dochodów budżetu i wynosiły 3.571.066,00 zł.

Wpłynęły do budżetu w 100%, i były to:

- 2) subwencja oświatowa 2.201.306,00 zł,
- 3) subwencja wyrównawcza 1.369.760,00 zł.

WYDATKI BUDŻETU

Roczny plan wydatków został wykonany w 96,7% tj. w kwocie **12.910.763,86 zł**, z tego na wydatki inwestycyjne przypadło **2.409.444,21 zł**, tj. 18,7 % ogólnych wydatków budżetu, natomiast na wydatki bieżące 10.501.319,65 zł, tj. 81,3 % ogólnych wydatków.

Ponadto w ogólnej kwocie wydatków **216.673,72 zł** to wysokość środków wydatkowanych w ramach funduszu sołeckiego.

Następnie pani Skarbnik omówiła realizację wydatków w wybranych działach, jak poniżej.

Dział 010 - ROLNICTWO I ŁOWIECTWO

Plan **416.421,49zł**, wykonanie **377.262,17 zł** (90,6%).

Zrealizowana kwota wydatków dotyczyła:

- zadań inwestycyjnych – **106.176,84 zł**,
- zadań bieżących – **271.085,33 zł**, takich jak: odpis 2% z podatku rolnego na rzecz Izb

Rolniczych – 9.889,07 zł, wypłata akcyzy z paliwa używanego do produkcji rolnej – 259.696,49 zł (środki na ten cel pochodziły z budżetu państwa), projektu sołeckiego otwarcia siłowni zewnętrznej w Jeruzalu - 1.499,77 zł.

Dział 400 - WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, WODĘ I GAZ Plan **139.486,00 zł**, wykonanie **133.820,24 zł** (95,9%)

Wydatki bieżące dotyczyły kosztów produkcji wody, w tym m.in :

- wynagrodzenia i pochodne konserwatora wodociągów wyniosły **42.278,84 zł**,
- opłaty do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi za pobór wody – **8.736,00 zł**,
- opłaty do Starostwa Powiatowego w Skierniewicach za zajęcie pasa drogowego pod sieć wodociagową – **12.721,80 zł**,
- opłaty do GDDKiA w Łodzi za zajęcie pasa drogowego pod sieć wodociagową – **3.074,40 zł**,
- zakup hydrantów i magnetometru - **8.188,65 zł**,
- wykonanie badań bakteriologicznych wody – **7.615,00 zł**,
- wykonanie operatu wodno prawnego – **2.584,00 zł**
- zakup materiałów do konserwacji sieci – **1.445,79 zł**,
- czynsz dzierżawny za przebieg sieci wodociagowej na gruncie leśnym **1.156,20 zł**,
- ryczałt samochodowy dla konserwatora wodociągów – **2.762,63 zł**,
- sporządzenie aktu notarialnego służebności gruntowej SUW w Paplinie – **596,00 zł**,
- pozostałe wydatki bieżące w kwocie **2.674,59 zł**, które odpisu na ZFŚS, świadczeń z zakresu BHP i licencji na użytkowanie programu do obsługi wody itp.

Dział 600 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Plan **1.257.241,69 zł** wykonanie **1.229.054,64 zł** (97,8%)

Dział ten obejmuje zadania w zakresie utrzymania dróg gminnych, zarówno bieżących remontów jak i zadań inwestycyjnych.

Na zadania inwestycyjne z zaplanowanej kwoty 929.500,00 zł, wydatkowano 916.235,76 zł.

W zakresie bieżącego utrzymania dróg wydatkowano kwotę 312.818,88 zł, z czego na wynagrodzenia i pochodne pracowników drogowych przypadło 79.474,17 zł, na wydatki z zakresu BHP dla pracowników drogowych – 1.847,45 zł, natomiast pozostała kwota 231.497,26 zł, dotyczyła m. in:

- remontu dróg gminnych w ramach środków z funduszu sołeckiego – **91.991,31 zł**,
- remontu dróg gminnych (profilowanie, uzupełnianie ubytków tłucznem i destruktem) – **90.189,33 zł**,
- równania i profilowania dróg gminnych – **11.752,65 zł**,
- zakupu paliwa i oleju do ciągnika – **12.394,49 zł**,
- remontu ciągnika i sprzętu – **13.292,62 zł**.

Dział 700 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Plan **506.732,00 zł**, wykonanie **486.317,72 zł** (96,0%)

Dział gospodarki mieszkaniowej obejmuje gospodarowanie gruntami i nieruchomościami Gminy.

Wydatki inwestycyjne w tym dziale wynosiły 273.287,09 zł.

Natomiast wydatki bieżące wynosiły 213.030,63 zł i dotyczyły min:

- utrzymania obiektu Ośrodka zdrowia – 38.410,44 zł,
- utrzymania świetlicy wiejskiej w Jeruzalu – 15.406,25 zł,
- utrzymania świetlicy wiejskiej w Paplinie – 15.100,02 zł,
- utrzymania świetlicy wiejskiej w Woli Pękoszewskiej – 18.182,74 zł,
- utrzymania świetlicy wiejskiej w OSP w Turowej Woli – 8.722,91 zł,
- utrzymania budynku szkoły w Turowej Woli – 19.653,82 zł,
- utrzymania świetlicy wiejskiej w Starym Wylezinie – 2.834,50 zł,
- utrzymania zabudowań w Wędrogowie – 20.825,16 zł.

Dział 750 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA

Plan **1.630.786,00 zł**, wykonanie **1.605.860,84 zł** (98,5%)

Dział administracji obejmuje następujące rozdziały:

Urząd Wojewódzki, który realizuje zadania w zakresie ewidencji ludności i USC. Zatrudnienie wynosi 1 i 1/8 etatu a wynagrodzenie i pochodne w 2017 roku wynosiły 75.700,42 zł oraz

pozostałe wydatki bieżące w kwocie 9.426,20 zł, które dotyczyły zakupu: druków, materiałów biurowych, kosztów transportu dowodów osobistych, serwisu nad programem do ewidencji ludności i USC, akcji kurierskiej, itp.

Rada Gminy - w rozdziale tym poniesione wydatki dotyczą wypłat diet radnym, ryczałtu Przewodniczącemu Rady Gminy oraz zakupu materiałów biurowych i artykułów spożywczych na sesję Rady Gminy. Łącznie poniesione wydatki wynosiły 53.288,76 zł (w tym diety 39.000,00 zł i ryczałt Przewodniczącej Rady Gminy w kwocie 12.000,00 zł).

Urząd Gminy – wykonanie wydatków bieżących to kwota 1.148.687,34 zł.

Zatrudnienie w Urzędzie Gminy na dzień 31.12.2017 roku wynosiło 14 etatów administracji i 1 etat obsługi, na które przypadały wynagrodzenia i pochodne w kwocie 940.252,36 zł.

Świadczenia z zakresu BHP wynosiły 2.046,28 zł, natomiast pozostałe wydatki bieżące wynosiły 206.388,70 zł.

Promocja j.s.t. - wydatki w tym rozdziale związane były z promocją gminy i wynosiły 16.464,96 zł, w tym wydawanie gminnego kwartalnika – 10.375,11 zł.

Wspólna obsługa jednostek samorządu terytorialnego – wydatki ponoszone w tym rozdziale dotyczyły Gminnego Zespołu Oświaty - wydatkowano 180.380,45 zł.

Pozostała działalność. Wydatkowana kwota w tym rozdziale wynosiła 121.912,71 zł i dotyczyła:

- wynagrodzenia za inkaso podatków – 38.778,00 zł,
- wypłaty diet sołtysom za udział w sesjach – 17.280,00 zł,
- składki na rzecz Stowarzyszenia *Kraina Rawki* w kwocie 30.000,00 zł,
- składki na rzecz Związku Gmin Wiejskich „*BZURA*” 1.167,60 zł,
- składki członkowskiej na rzecz *Związku Gmin Wiejskich RP* – 922,51 zł,
- innych drobnych wydatków, w tym materiały i wyposażenie dla jednostek pomocniczych – 1.265,28 zł,
- opłaty za dostęp do Internetu oraz ubezpieczenie sprzętu komputerowego w okresie w związku z realizacją projektu z udziałem środków z UE w ramach programu Innowacyjna Gospodarka pt.: „Eliminacja wykluczenia cyfrowego w Gminie Kowiesy” – 32.499,32 zł.

Dział 754 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Plan **194.500,00 zł**, wykonanie **153.541,30 zł** (78,9%)

W ramach tego działu wydatkowano środki na :

Jednostki Terenowe Policji — zakupiono paliwo do służbowego samochodu policyjnego Posterunku Policji obsługującego teren gminy Kowiesy na kwotę **3.442,83 zł**.

Ochotnicze Straże Pożarne - pięć jednostek OSP działających na terenie gminy, a na ich działalność wydatkowano z budżetu środki w wysokości **138.623,47 zł**, w tym dotacje na zakupy inwestycyjne w kwocie **41.500,00 zł**.

Pozostałe wydatki w kwocie **97.123,47 zł**, dotyczyły:

- wypłaty ryczałtów kierowcom samochodów strażackich oraz wynagrodzenie Komendanta Gminnego OSP w ogólnej kwocie – **24.330,27 zł**,
- wypłaty ekwiwalentów za udział w akcji oraz szkolenia członków OSP – **11.532,00 zł**,
- zakupu energii do budynków strażnic – **2.224,66 zł**,
- przekazania dotacji dla jednostek OSP z przeznaczeniem na zakup sprzętu i wyposażenia - **16.000,00 zł**,
- ubezpieczenia samochodów i członków OSP - **7.359,00 zł**,
- zakupu paliwa do samochodów strażackich i drobnego wyposażenia – **19.400,40 zł**,
- badań lekarskich strażaków - **3.326,00 zł**,
- remontów samochodów strażackich – **1.080,30 zł**,
- usługi telefonii komórkowej – **1.073,05 zł**,
- kurs obsługi pilarek – **4.600,00 zł**,
- pozostałych wydatków bieżących w kwocie – **6.197,79 zł** (przeglądy samochodów strażackich i sprzętu, wywóz nieczystości itp).

Obrona cywilna to wydatki w kwocie **1.500,00 zł** pochodzące ze środków dotacji z budżetu państwa (zakupiono wyposażenie magazynu OC).

Pozostała działalność to wydatki na zakup agregatu prądotwórczego zakupionego ze środków pozyskanych z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi dla OSP Wola Pękoszewska- **9.975,00 zł**.

Dział 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE

Plan **4.023.761,00 zł**, wykonanie **3.826.894,48 zł** (95,1%)

Wydatki majątkowe to kwota 909.457,94 zł natomiast wydatki bieżące to kwota 2.917.436,54 zł.

Dział 851 - OCHRONA ZDROWIA

Plan **50.000,00 zł**, wykonanie **48.927,59 zł** (97,9%)

W zakresie ochrony zdrowia realizowano wydatki objęte programem przeciwdziałania narkomanii i uzależnienia alkoholowego. W ramach profilaktyki prowadzone były zajęcia w świetlicy wiejskiej w Woli Pękoszewskiej, Paplinie i w Jeruzalu, zajęcia sportowe w szkołach oraz programy dotyczące profilaktyki antyalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Dział 852 - POMOC SPOŁECZNA

Plan **552.448,00 zł**, wykonanie **514.951,31 zł (94,0 %)**, przy udziale środków z budżetu państwa w kwocie 188.028,27 zł i środków z budżetu gminy w wysokości 326.923,04 zł.

W ramach pomocy społecznej realizowano m.in:

- realizacja zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 2.677,06 zł,
- zasiłki okresowe – wypłacono świadczenia na kwotę 3.804,00 zł,
- zasiłki celowe wypłacane w 100% ze środków własnych budżetu gminy w kwocie 19.180,68 zł,
- zasiłki stałe 89.909,00 zł,
- działalność Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2017 kosztowała 227.248,69 zł, z czego 38.208,00 zł to środki z dotacji budżetu państwa a 189.040,69 zł to środki własne budżetu gminy. Zatrudnienie w GOPS to 3 osoby (2,5 etatu), których wynagrodzenie wraz z pochodnymi wynosiło 201.152,33 zł. Pozostałe wydatki w kwocie 23.696,36 zł dotyczyły: zakupu paliwa do samochodu służbowego GOPS, ubezpieczenia rzeczowego, zakupu materiałów biurowych, odpisu na rzecz ZFŚS, obsługi prawnej a także wypłacono wynagrodzenie dla opiekuna prawnego w kwocie 2.400,00 zł (w 100% z dotacji budżetu państwa).
- usługi opiekuńcze świadczone na rzecz osób potrzebujących opieki przez jedną opiekunkę kosztowały 40.657,00 zł i sfinansowane były w 100 % ze środków własnych,
- realizacja programu pn. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na który wydatkowano 45.019,00 zł, z czego 67,00 % pochodziło ze środków budżetu państwa a 33,00 % ze środków własnych budżetu gminy,
- pozostała działalność to opłata za pobyt dwójki podopiecznych w Domu Pomocy Społecznej to 60.367,61 zł 100% środków własnych budżetu gminy.

Dział 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

Plan **23.783,00 zł**, wykonanie **23.765,84 zł** (99,9%).

Dział 855 RODZINA

Plan **3.673.075,00 zł**, wykonanie **3.662.919,05 zł (100 %)**, przy udziale środków w formie dotacji z budżetu państwa w kwocie 3.616.343,14 zł i budżetu gminy w wysokości 43.585,74 zł. Wydatki te dotyczyły:

- świadczeń wychowawczych (tzw.500+) - środki na realizację tych świadczeń w 100% pochodziły z dotacji budżetu państwa - wypłacono świadczenia wychowawcze o wartości 2.342.325,00 zł, koszt obsługi realizacji świadczeń wyniósł 35.436,53 zł dotyczył: wynagrodzeń wraz z pochodnymi oraz zakupu materiałów biurowych,
- świadczeń rodzinnych oraz opłacenia składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - środki na realizację tych świadczeń w 100% pochodziły z dotacji budżetu państwa - wypłacono zasiłki rodzinne o wartości 644.475,92 zł, w tym 4.000,00 zł ustawa za życiem, świadczenia opiekuńcze o wartości 383.702,40 zł, świadczenia z funduszu alimentacyjnego w kwocie 59.800,00 zł oraz świadczenia rodzicielskie o wartości 56.972,50 zł i składki społeczne od wypłaconych świadczeń w wysokości 54.763,99 zł, ponadto koszt obsługi realizacji świadczeń (zadanie obsługiwane przez jedną osobę) wyniósł 62.198,74 zł, w tym 34.648,00 zł za środków dotacji budżetu państwa i 27.550,74 zł ze środków własnych budżetu gminy,
- jednorazowy zasiłek z tytułu urodzenia dziecka (trojaczki) 3.000,00 zł (z środków budżetu gminy),
- obsługa zadania karta dużej rodziny w kwocie 93,80,00 zł (w 100% z środków dotacji budżetu

- państwa),
- opłacenie kosztów zatrudnienia asystenta rodziny – 13.200,00 zł, w tym 9.075,00 zł z środków budżetu gminy i 4.125,00 z budżetu państwa, w tym z FP 2.762,63 zł,
- opłaty za umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych – 3.960,00 zł (100 % środków z budżetu gminy),
- zwrot do budżetu państwa nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w latach ubiegłych – 2.990,17 zł.

Dział 900 - GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Plan **550.009,00 zł**, wykonanie **541.635,87 zł** (98,5%).

Wydatki inwestycyjne w wysokości 152.811,58 zł, dotyczyły budowy oświetlenia ulicznego i wykonania projektu na budowę oświetlenia ulicznego, natomiast wydatki bieżące ponoszone w tym dziale dotyczyły:

- gospodarki odpadami –wydatkowano **275.393,24 zł** na wywóz odpadów komunalnych od mieszkańców oraz utrzymanie punktu odbioru odpadów;
- oczyszczania ulic, placów i dróg – **37.616,61 zł**, związane z usługą wyłapywania bezdomnych psów oraz wywozem padłych bezdomnych zwierząt z terenu gminy,
- zadań bieżących w zakresie oświetlenia ulic, na które wydatkowano kwotę **75.277,97 zł** (wydatki te dotyczyły głównie opłaty za energię elektryczną oraz bieżącej konserwacji i naprawy punktów świetlnych);
- pozostała działalność – **536,47zł**.

Dział 921 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Plan **200.000,00 zł**, wykonanie **200.000,00 zł** (100,0%)

Działalność kultury dotyczyła prowadzenia bibliotek w Kowiesach i filii w Woli Pękoszewskiej, które działają jako samorządowa Instytucja Kultury i na swoją działalność otrzymały dotacje z budżetu gminy.

Dział 926 - KULTURA FIZYCZNA

Plan **38.004,00 zł**, wykonanie **37.918,72 zł** (99,8%)

Wydatki działu kultury fizycznej przeznaczone były na udzielenie dotacji na prowadzenie zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu. Dotację po przeprowadzeniu konkursu, otrzymał:

- Klub Sportowy MUSKADOR z Woli Pękoszewskiej – 10.000,00 zł, który realizował zadanie polegające na organizacji i uczestnictwie w zajęciach szkoleniowych i współzawodnictwie sportowym w dyscyplinach: piłka nożna i piłka siatkowa;
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kowiesy - 10.000,00 zł, na prowadzenie zajęć sportowych z dziećmi w dyscyplinie piłka nożna.

WYDATKI INWESTYCYJNE

W budżecie roku 2017 na inwestycje, zakupy inwestycyjne oraz udzielenie dotacji na zakupy inwestycyjne wydatkowano **2.409.444,21 zł**.

Wydatki inwestycyjne dotyczyły nakładów w zakresie:

infrastruktury wiejskiej - poniesiono 106.176,84 zł :

- budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Wędrogów, Chrzczonowice, Pękoszew, Wycinka Wolska, Borszyce, Zawady, Ulaski, Jakubów, Franciszków, Budy Chojnackie oraz w częściach miejscowości: Kowiesy, Michałowice, Chojnatka i Lisna (wydatki na przygotowanie inwestycji) – **1.112,44 zł**,
- budowa odcinka sieci wodociągowej w Woli Pękoszewskiej – **65.398,66 zł**,
- przebudowa zbiornika małej retencji w Woli Pękoszewskiej (przygotowanie dokumentacji) – **9.920,80 zł**,
- budowa altany ogrodowej przy OSP Lisna – **14.539,00 zł**,
- urządzenie siłowni zewnętrznej przy świetlicy wiejskiej w Jeruzalu – **15.205,94 zł**,

infrastruktury drogowej - poniesiono 916.235,76 zł :

- przebudowa nawierzchni drogi gminnej w Chojnatce – **502.382,77 zł**,
- przebudowa drogi gminnej Nr 115153E Lisna – Paplinek – Chrzczonowice (wykonanie kosztorysów) – **1.517,99 zł**,
- przebudowa nawierzchni drogi gminnej w Nowym Wylezinie (wykonanie projektu) – **7.335,00 zł**,
- zakup wiaty przystankowej zamontowanej w Woli Pękoszewskiej – **5.000,00 zł**,

Protokół z XLI Sesji Rady Gminy Kowiesy w dniu 29 czerwca 2018 roku

- dofinansowanie w formie dotacji dla powiatu skierniewickiego zadania przebudowy drogi powiatowej relacji Paplin- Wędrogów– **400.000, 00 zł**,

gospodarki nieruchomościami - wydatkowano kwotę 273.287,09 zł:

- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Starym Wylezinie – **252.969,00 zł**,
- urządzenie siłowni zewnętrznej przy świetlicy wiejskiej w Paplinie – **3.114,00 zł** (wykonanie projektu ze środków funduszu sołeckiego),
- zakup gruntów na poszerzenia dróg gminnych – **17.204,09 zł**,

ochrony przeciwpożarowej 51.475,00 zł:

- dotacja dla OSP Jeruzal na dofinansowanie zakupu samochodu strażackiego - **41.500 zł**,
- zakup agregatu prądotwórczego dla OSP Wola Pękoszewska– **9.975,00 zł**,

oświaty i wychowania – 909.457,94 zł:

- rozbudowa i przebudowa budynku szkoły podstawowej w Kowiesach - etap I – **907.612,94 zł**,
- budowa boiska i siłowni zewnętrznej przy szkole podstawowej w Kowiesach (wyk. dokumentacji) – **1.845,00 zł**,

oświetlenia dróg 152.811,55 zł:

- budowa oświetlenia ulicznego w Ulaskach – **67.115,88 zł**,
- budowa oświetlenia ulicznego w Wędrogowie – **65.343,12 zł**,
- wykonanie projektu na budowę oświetlenia ulicznego w Zawadach – **8.342,58 zł**,
- wykonanie projektu na budowę oświetlenia ulicznego w Chojnacie – **7.010,00 zł**,
- wykonanie projektu oświetlenie boiska w Woli Pękoszewskiej – **5.000, 00 zł**.

Na koniec roku stan zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek wynosił 1.805.903,75 zł, natomiast łączna kwota spłaconych pożyczek i kredytów wraz z odsetkami w 2017 r. wynosiła 504.069,16 zł.

Poziom długu na dzień 31.12.2017 r. w stosunku do wykonanych dochodów wynosił 14,6 %.

Do przedstawionego sprawozdania z wykonania budżetu na 2017 rok radni nie wnieśli żadnych uwag.

Pani Przewodniczący Rady Gminy odczytała Uchwałę Nr III/75/2018 Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi z dnia 7 maja 2018 roku w sprawie opinii dotyczącej sprawozdania Wójta Gminy Kowiesy z wykonania budżetu za 2017 rok.

Pani Skarbnik przedstawiła informację o stanie mienia komunalnego, jak poniżej.

Gmina posiada prawo własności do majątku o łącznej wartości według ewidencji księgowej brutto w wysokości **33.630.844,95 zł**.

Na zmianę wartości brutto mienia komunalnego Gminy w okresie od 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2017 r. , miały wpływ:

- budowa odcinka sieci wodociągowej w Woli Pękoszewskiej – **60.130,39 zł**,
- budowa altany ogrodowej przy OSP Lisna – **14.539,00 zł**,
- urządzenie siłowni zewnętrznej przy świetlicy wiejskiej w Jeruzalu – **15.205,94 zł**,
- przebudowa nawierzchni drogi gminnej w Chojnatce – **507.386,77 zł**,
- zakup wiaty przystankowej zamontowanej w Woli Pękoszewskiej – **5.000,00 zł**,
- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Starym Wylezinie – **254.250,66 zł**
- budowa oświetlenia ulicznego w Ulaskach – **73.715,88 zł**,
- budowa oświetlenia ulicznego w Wędrogowie – **69.343,12 zł**,
- zakup programu komputerowego – **2.583,00 zł**,
- zmiany w nieruchomościach gruntowych - **29.422,09 zł**,
- likwidacja komputerów i programów komputerowych w urzędzie gminy i GOPS– **14.722,59 zł**.

W roku 2017 Gmina osiągnęła dochód z gospodarowania mieniem komunalnym w kwocie **378.471,66 zł**, z następujących tytułów:

- sprzedaż wody – 169.267,05 zł,
- wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności– 38.670,15 zł,
- wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego – 3.031,13 zł,

Protokół z XLI Sesji Rady Gminy Kowiesy w dniu 29 czerwca 2018 roku

- wpływy ze zbycia środków trwałych – 6.600,00 zł,
- dochody z najmu lokali i dzierżawy gruntów – 148.699,67 zł,
- wpływy z opłat za zarząd i użytkowanie – 12.203,66 zł.

Na dzień 31.12.2017 r. gmina posiadała zobowiązania długoterminowe z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów w wysokości **1.805.903,75 zł**.

Należności na rzecz gminy na dzień 31.12.2017 r. wynosiły **1.160.575,16 zł**, w tym należności wymagalne 854.950,20 zł.

Powstałe po rozliczeniu budżetu roku 2017 wolne środki w kwocie 370.012,85 zł, zaangażowane zostały w realizację budżetu roku 2018 - na spłatę rat kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Radni nie mieli żadnych uwag ani pytań do przedstawionego sprawozdania.

Następnie przystąpiono do odczytania projektu uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy za 2017 rok i głosowania. W głosowaniu jawnym nad projektem uchwały udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała została podjęta **13** głosami.

Ad.7

Kolejny punkt to podjęcie uchwały sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy z tytułu wykonania budżetu na 2017 rok.

Przewodniczący Rady Gminy z uwagi na nieobecność Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej przedstawiła stanowisko Komisji Rewizyjnej Gminy Kowiesy wyrażone w formie wniosku w sprawie opinii o wykonaniu budżetu gminy za rok 2017 oraz absolutorium dla Wójta Gminy, podjęte na posiedzeniu w dniu 28 maja 2018 roku. Przewodniczący Rady Gminy wskazała, że 4 członków Komisji Rewizyjnej wyraziło pozytywną opinię o realizacji budżetu za 2017 rok i 4 głosami za postawiło wniosek o przyjęcie sprawozdania finansowego i rocznego sprawozdania z wykonania budżetu gminy za 2017 rok oraz udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy.

Pani Przewodniczący zapoznała radnych z Uchwałą Nr III/140/2018 Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi z 5 czerwca 2018 roku w sprawie opinii dotyczącej wniosku Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Kowiesy w sprawie absolutorium za 2017 rok.

Następnie przystąpiono do odczytania projektu uchwały w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy z tytułu wykonania budżetu na 2017 rok. Pani Przewodniczący Rady przypomniała, że zgodnie z art. 28a ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, głosowanie w sprawie udzielenia absolutorium jest jawne i uchwałę tę rada gminy podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady, czyli przynajmniej **8** głosami za.

W głosowaniu jawnym nad projektem udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała w sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy z tytułu wykonania budżetu na 2016 rok została podjęta **13** głosami za, tj. bezwzględną większością głosów.

Pani Przewodnicząca pogratulowała panu Wójtowi uzyskania absolutorium.

Pan Wójt podziękował radzie za udzielenie absolutorium.

Ad. 8

Kolejny punkt to podjęcie uchwały w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy. Pracownik ds. obsługi rady gminy i kadr wyjaśnił, że zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936), od 1 lipca 2018 r. kwota wynagrodzenia zasadniczego wójta gminy do 15 tys. mieszkańców wynosi od 3400 do 4700 zł, konieczne jest obniżenie wysokości tego składnika wynagrodzenia. Maksymalny poziom dodatku funkcyjnego wynikający z rozporządzenia – 1900 zł, pozostawiono na dotychczasowym poziomie. Zmiana wysokości wynagrodzenia zasadniczego ma wpływ na wysokość dodatku za wieloletnią pracę oraz dodatku specjalnego. Dodatek specjalny dla wójta przysługuje w kwocie wynoszącej co najmniej 20% i nieprzekraczającej 40% łącznie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego. Radni na wczorajszym posiedzeniu komisji zdecydowali o obniżeniu wynagrodzenia zasadniczego z 5 tys. zł do maksymalnej kwoty określonej rozporządzeniem tj. 4700

zł, podwyższeniu dodatku funkcyjnego z 1500,00 zł do kwoty 1835,00 zł. Zmniejszenie kwoty wynagrodzenia zasadniczego i podwyższenie dodatku funkcyjnego spowoduje zwiększenie kwoty dodatku specjalnego o 7 zł do kwoty 1307,00 zł. Dodatek za wieloletnią pracę natomiast wyniesie 658 zł. Po wprowadzeniu powyższych zmian wynagrodzenie Wójta Gminy wyniesie 8500 zł czyli jak obecnie.

Pani Przewodniczący dodała, że radni z uwagi na dotychczasową pracę pana Wójta zdecydowali się podwyższyć dodatek funkcyjny.

Radny **Janusz Brzeziński** zauważył, że ustawodawca nie powinien tak bardzo ingerować w kwestie, które są kompetencjami rad gmin, jesteście przecież samorządem.

Następnie przystąpiono do odczytania projektu uchwały i głosowania. W głosowaniu jawnym nad projektem uchwały udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała została podjęta **13** głosami.

Ad.9

Kolejny punkt to podjęcie uchwały w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Pracownik ds. obsługi rady gminy i kadr wyjaśnił, że zgodnie z art. 61 ustawy dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1289 ze zm.) rada gminy określa, biorąc pod uwagę warunki miejscowe, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, termin, częstotliwość i tryb uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym wskazanie czy opłatę uiszcza się z dołu czy z góry. W myśl art. 11 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 87) - dotychczasowe akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 4, art. 61, art. 6n, art. 6r ust. 3 i 4 ustawy zmienianej zachowują moc na okres na jaki zostały wydane jednak nie dłużej niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Przepis ten wszedł w życie w dniu 1 lutego 2015 r., co oznacza, iż dotychczasowe uchwały rad gmin w sprawie określenia terminu, częstotliwości, trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi utraciły moc prawną z dniem 31 lipca 2016 r. W związku z powyższym podjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.

Radni nie mieli pytań do przedstawionego projektu uchwały, wobec czego przystąpiono do jego odczytania i głosowania nad uchwałą. W głosowaniu jawnym udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała została podjęta **13** głosami.

Ad.10

Kolejny punkt to podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów dzierżaw nieruchomości stanowiących własność gminy z dotychczasowymi dzierżawcami. Pracownik ds. obsługi rady gminy i kadr wyjaśnił, że przedmiotowe nieruchomości /działki nr 7/1 i nr 110/46 położone w obrębie Kowiesy/ są dzierżawione przez osoby fizyczne, na podstawie umów dzierżaw sporządzonych na okres do lat trzech. Dzierżawcy wnioskują o zawarcie kolejnych umów. Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.) oraz § 8 pkt. 2 Zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Kowiesy, stanowiących Załącznik do Uchwały Nr XXV/142/09 Rady Gminy Kowiesy (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 7 sierpnia 2009 roku Nr 229 poz. 2072) uchwała rady gminy jest wymagana w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość.

Radni nie mieli pytań do przedstawionego projektu uchwały, wobec czego przystąpiono do jego odczytania i głosowania nad uchwałą. W głosowaniu jawnym udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała została podjęta **13** głosami.

Ad. 11

Kolejny punkt to podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia przez Gminę Kowiesy zadania Powiatu Skierniewickiego z zakresu zarządzania drogami powiatowymi oraz przyjęcia dotacji w celu współfinansowania przejętego zadania. Pan Wójt wyjaśnił, że pismem z dnia 4 czerwca 2018 r. zwrócił się do Zarządu Powiatu Skierniewickiego o przekazanie Gminie Kowiesy zadania inwestycyjnego polegającego na wykonaniu dokumentacji projektowej dla zadania pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 1321E relacji Kowiesy – Zakrzew” po uprzedniej akceptacji radnych. Powiat Skierniewicki podjął

decyzję o współfinansowaniu przedmiotowego zadania w kwocie wynoszącej 20.000,00 zł. Zakres przyjętego zadania oraz zasady i termin przekazania dotacji, a także termin i sposób jej rozliczenia określi porozumienie zawarte pomiędzy Zarządem Powiatu Skierniewickiego i Wójtem Gminy Kowiesy.

Radni nie mieli pytań do przedstawionego projektu uchwały, wobec czego przystąpiono do jego odczytania i głosowania nad uchwałą. W głosowaniu jawnym udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała została podjęta **13** głosami.

Ad.12

Kolejny punkt to podjęcie uchwały w sprawie zmian budżetu i w budżecie Gminy Kowiesy na 2018 rok. Pani Skarbnik wskazała, że zmiany budżetu dotyczą:

- przyjęcia dotacji z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi na przebudowę drogi w Paplinku w kwocie 218.260,00 zł,
- przyjęcia dotacji z powiatu skierniewickiego w kwocie 20.000 zł wraz z przejęciem zadania wykonania dokumentacji na przebudowę drogi w relacji Kowiesy –Zakrzew,
- przyjęcia dotacji z budżetu państwa w kwocie 34.690,00 zł na realizację programu DOBRY START (300 zł na każde uczące się dziecko),
- przyjęcie dotacji w kwocie 28.000 zł na program „Aktywna tablica” (do realizacji w szkołach podstawowych),
- zmniejszenia dotacji na świadczenie 500+ - 79.441 zł,
- zwiększenia dotacji na bieżące zadania z zakresu spraw obywatelskich - 464 zł,

Wydatki bieżące na Rady Gmin zwiększa się o kwotę 48.536 zł - na zakup sprzętu i oprogramowania do głosowania elektronicznego i teletransmisji obrad Sesji Rady Gminy (wymóg ustawy od nowej kadencji).

W wyniku tych zmian deficyt budżetu zmniejsza się o kwotę 169.724,00 zł i wyniesie 2.805.416 zł.

Radni nie mieli pytań do przedstawionego projektu uchwały, wobec czego przystąpiono do jego odczytania i głosowania nad uchwałą. W głosowaniu jawnym udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała została podjęta **13** głosami.

Ad. 13

Kolejny punkt to podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne obciążenie nieruchomości stanowiących własność Gminy Kowiesy służebnością przesylu. Pa Wójt wyjaśnił, że w związku z rozbudową i przebudową budynku Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Kowiesach nastąpiła kolizja linii kablowej niskiego napięcia.

PGE Dystrybucja S.A. wydając warunki techniczne usunięcia kolizji nr 32/2016/K narzuciła na Gminę Kowiesy obowiązek ustanowienia własnym kosztem i staraniem nieodpłatnej służebności przesylu. Zasady gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Kowiesy dopuszczają możliwość obciążenia nieruchomości ograniczonymi prawami rzeczowymi w tym służebnością gdy jest to społecznie i ekonomicznie uzasadnione i nie spowoduje utraty możliwości zagospodarowania nieruchomości. W związku z tym, że ustanowienie służebności jest warunkiem usunięcia kolizji oraz jest niezbędne do prowadzenia dalszych prac budowlanych przy budynku szkoły, zasadnym jest podjęcie przedmiotowej uchwały.

Radni nie mieli pytań do przedstawionego projektu uchwały, wobec czego przystąpiono do jego odczytania i głosowania nad uchwałą. W głosowaniu jawnym udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała została podjęta **13** głosami.

Ad.14

Kolejny punkt to podjęcie uchwały o zmianie uchwały w sprawie wskazania miejsca realizacji obowiązku szkolnego uczniom oddziału klasy VI Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Kowiesach w roku szkolnym 2018/2019. Pracownik ds. obsługi rady gminy i kadr wyjaśnił, że organ nadzoru – Wojewoda Łódzki wszczął z urzędu postępowanie w celu legalności uchwały nr XL/232/18 podjętej na poprzedniej sesji. Wątpliwości organu budzi § 4 uchwały- zdaniem organu analiza postanowień aktu nie wskazuje, że zawiera on elementy, które przesadzałyby o tym, że jest to akt

prawa miejscowego i podlega promulgacji w dzienniku urzędowym. Z uwagi na to zasadnym jest zmiana treści wskazanego paragrafu.

Radni nie mieli pytań do przedstawionego projektu uchwały, wobec czego przystąpiono do jego odczytania i głosowania nad uchwałą. W głosowaniu jawnym udział wzięło **13** radnych. **13** radnych głosowało za podjęciem uchwały, nikt nie głosował przeciw, nikt od głosu się nie wstrzymał. Uchwała została podjęta **13** głosami.

Ad. 15

Kolejny punkt to interpelacje i zapytania radnych.

Radny **Zbigniew Pawlak** poprosił o udzielenie odpowiedzi na postawione przez niego na poprzedniej sesji pytanie dotyczące przeciekającego dachu na świetlicy w Paplinie – kto jest odpowiedzialny za ten stan rzeczy?

Pan Wójt wyjaśnił, że radny w dniu dzisiejszym otrzyma pisemną odpowiedź na postawione pytanie.

Radny wskazał, że chciałby przedstawić otrzymaną odpowiedź na sesji.

Przewodniczący Rady zapewniła, że radny będzie mógł na kolejnej sesji zapoznać wszystkich z treścią odpowiedzi.

Radny poprosił o wskazanie, który z pracowników urzędu ma książki przeglądów technicznych budynków gminnych.

Pani Sekretarz wyjaśniła, że pracownik ds. gospodarki komunalnej.

Radny **Andrzej Krajewski** zapytał, jaka będzie odpowiedź na pismo wystosowane przez pełnomocnika użytkownika wieczystego nieruchomości w Chrzczonowicach w kwestii zawarcia porozumienia?

Pan Wójt wyjaśnił, że skierowane zostało do gminy pismo z propozycją zawarcia porozumienia, którego przedmiotem byłoby zrzeczenie się przez użytkownika wieczystego nieruchomości roszczeń związanych z dochodzeniem odszkodowania od gminy z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości /droga/ pod warunkiem zmiany uchwały w przedmiocie uchwalenia MPZP obejmującego fragment miejscowości Chrzczonowice w sposób umożliwiający prowadzenie działalności w zakresie gospodarowania odpadami.

Pani Przewodniczący wskazała, że na wczorajszym posiedzeniu komisji radni po zapoznaniu się z wnioskiem pełnomocnika nie widzą możliwości zawarcia wskazanego porozumienia na przedstawionych warunkach.

Radny zapytał, czy w związku z tym, nie ma możliwości wystąpienia do sądu o zasiedzenie nieruchomości, na której jest wyjeżdżony ślad drogi?

Pan Wójt wskazał, że istnieje taka możliwość.

Radny **Zbigniew Pawlak** zapytał, czy będzie jeszcze w tym roku wyrównana droga wewnętrzna na Paplinie biegnąca w kierunku Lisnej, którą radni wytypowali do wyrównania na wiosennym objeździe dróg?

Pan Wójt wskazał, że z uwagi na przebieg drogi „wzruszenie” równiarką nawierzchni spowoduje, że przy opadach deszczu grunt spłynie w dół na drogę powiatową. Utwardzenie z zagęszczeniem materiału tej drogi to koszt ok. 20 tys. zł.

Ad.11

Kolejny punkt to wolne wnioski i informacje.

Pani Przewodniczący poprosiła o zabranie głosu przez Pana Artura Bagieńskiego – Wicemarszałka Województwa Łódzkiego.

Pan Wicemarszałek podziękował za zaproszenie na dzisiejsze obrady i zwrócił uwagę na poruszoną przez radnego **Janusza Brzezińskiego** kwestię decydowania o wynagrodzeniach wójtów gmin i miast wskazując, że niewyobrażalnym jest by w myśl nowych uregulowań prezydent takiego miasta jak Łódź zarabiał 8 tys. zł brutto. Pełnienie tej funkcji jest ogromną odpowiedzialnością, to praca często kosztem rodziny i czasu wolnego. Następnie pan Wicemarszałek podsumował dofinansowanie samorządów z budżetu urzędu marszałkowskiego w obecnej kadencji wskazując, że na modernizację dróg dojazdowych do pól na terenie powiatu skierniewickiego przekazano dofinansowanie w wysokości ponad 4 mln zł /40 km dróg/, w tym dla gminy Kowiesy – ponad 0,5 mln zł /7 km dróg /. Pan Wicemarszałek wskazał również na dofinansowanie projektów gminnych w ramach „Grantów sołeckich”. Pan Artur Bagieński zauważył ogromne zaangażowanie wójty w gminy w pozyskiwanie środków dla realizacji zadań co przekonało pana Wicemarszałka do jego osoby, a następnie życzył wszystkim owocnych zbiorów i udanego wypoczynku wakacyjnego.

Radny **Zbigniew Pawlak** zauważył, że skoro wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast tak mało zarabiają to po co startują na te stanowiska. Co ma powiedzieć obywatel, który pracuje za 1,5- 2,0 tys. zł?

Pan Wicemarszałek zwrócił uwagę, że każdy może kandydować na wójta, może być i 100 kandydatów na wójta ale wybrany zostanie tylko jeden.

Pan Wójt podziękował panu Wicemarszałkowi za owocną współpracę z urzędem marszałkowskim i zwrócił również uwagę na problem braku podpisanej umowy dotacyjnej z WFOŚiGW w Łodzi na przebudowę zbiornika małej retencji w Woli Pękoszewskiej /mimo przyznania dotacji/ z uwagi na zmiany przepisów prawa.

Pan Wicemarszałek wyjaśnił, że zgodnie z nowym Prawem wodnym, od 1 stycznia 2018 r. zaczęła funkcjonować nowa instytucja - Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, która przejęła prawa i obowiązki, zobowiązania oraz należności dotychczasowego Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i regionalnych zarządów gospodarki wodnej. Niespójność przepisów oraz brak rozporządzeń wykonawczych powoduje właśnie takie sytuacje, o których wspomniał pan Wójt, jak również pojawił się problem z uzyskiwaniem pozwoleń wodno-prawnych oraz z ogłaszaniem przez urzędy marszałkowskie naborów wniosków na dofinansowanie realizacji projektów dot. budowy kanalizacji i sieci wodociągowych.

Radny **Mieczysław Trukawka** odniósł się do zrealizowanego przez nieistniejący już Wojewódzki Urząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi zadania wykorytowania rzeki Chojnarka w miejscowości Jeruzal i zapytał, kto ustalał stawki na wykonanie tego projektu?

Pani Sekretarz wyjaśniła, że stawki ustalano według sporządzonych kosztorysów.

Następnie Pani Przewodniczący oddała głos Proboszczowi Parafii w Chojnacie. Ksiądz Krzysztof Majcher podziękował w imieniu swoim i parafian za przyznania dotacji z budżetu Województwa Łódzkiego na remont i konserwację organów pisaćkowych w kościele pod wezwaniem Św. Marcina w Chojnacie na kwotę 60.800,00 zł. Proboszcz nadmieniał również, że ubiegał się o dofinansowanie do wskazanego projektu do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego ale niestety nie uzyskał dofinansowania z tych źródeł. Następnie proboszcz wskazał, że otrzymał również dofinansowanie w wysokości 5 tys. zł na projekt pn. „Wypożyczenie świetlicy parafialnej w Chojnacie” w ramach „Grantów Krainy Rawki” i za przyznaną kwotę zakupiono 48 krzeseł i stół do sali parafialnej. Proboszcz podziękował za pomoc w przygotowaniu niezbędnej dokumentacji pani Teresie Słoma- Wiceprezes Zarządu LGD „Kraina Rawki”. Sala parafialna będzie wykorzystywana jako miejsce spotkań i zebrań mieszkańców okolicznych miejscowości, na terenie których nie ma świetlic wiejskich.

Pan Jacek Ossowicz poinformował o organizowanym wyjeździe kolonijnym dla dzieci rolników w wieku od 8 do 16 lat do miejscowości Stegny w dn. 15.08.2018 r. – 26.08.2018 r. Koszt 390 zł bez kosztów dojazdu. Zgłoszenia przyjmowane są w GBP w Kowiesach.

Radna **Barbara Kowalska** poprosiła sołtys Turowej Woli o wyjaśnienie radnemu Cezaremu Żukowskiemu kwestii zbiórki pieniężnej na kapliczkę w tej miejscowości. Sołectwo pozyskało dofinansowanie na renowację kapliczki w ramach „Grantów Krainy Rawki” w mniejszej wysokości niż wnioskowało.

Sołtys Turowej Woli wskazała, że zbiórkę przeprowadzała jedynie wśród mieszkańców wsi Turowa Wola.

Radny **Wiktor Machałowski** podziękował radnym i wójtowi za wykonanie nawierzchni drogi w Nowym Wylezie, zdaniem niektórych, bez zaangażowania radnego w tej sprawie.

Pan Wójt poinformował o problemie z wyłonieniem wykonawcy przez PLK PLK w przetargu na przebudowę dróg technologicznych wzdłuż linii kolejowej nr 4 na odcinkach: Grodzisk Mazowiecki – Szeligi, Szeligi - Strzałki, Włoszczowa Płn. – Góra Włodowska oraz na szlaku Olszawice – Włoszczowa Płn. w ramach projektu „Modernizacja linii kolejowej nr 4 – Centralna Magistrała Kolejowa etap II”.

Radny **Janusz Brzeziński** przedstawił prośbę właścicieli nieruchomości sąsiadującej z drogą wewnętrzną zlokalizowaną na działce ewidencyjnej nr 99, położonej w miejscowości Michałowice o podjęcie decyzji w kwestii sprzedaży tej nieruchomości w ciągu miesiąca.

Protokół z XLI Sesji Rady Gminy Kowiesy w dniu 29 czerwca 2018 roku

Nie przedstawiano więcej informacji.

Ad. 12

W związku z wyczerpaniem porządku obrad Przewodniczący Rady Gminy zamknęła posiedzenie XXXIX Sesji Rady Gminy Kowiesy VII kadencji.

Zakończenie godz. 15.00.

Protokołowała:

Anna Kałamajska-Nowak

Przewodniczący
Rady Gminy Kowiesy

/-/ Zuzanna Dudziak